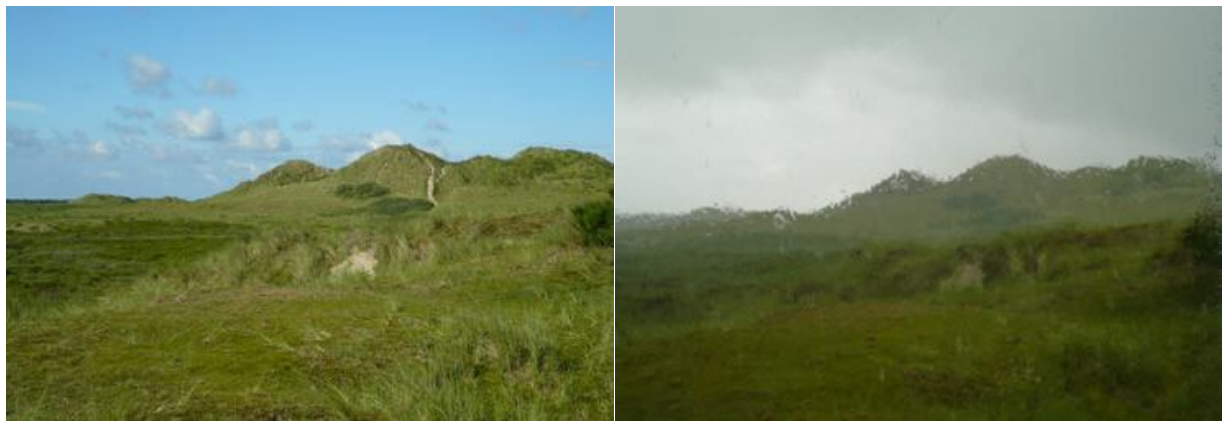

Eilandklimaat

G.P. Können, Terschellinger Dagboek 2008/2

Iedereen kent het en iedereen weet het: het klimaat op een waddeneiland is anders dan op het vaste land. Het verschil: het waait er harder (da's logisch), er is meer zon en minder regen. Maar is het ook waar? De langjarige KNMI statistieken geven dat er op Terschelling 5% meer zon en slechts 1% minder regen is dan in het binnenland. Deze verschillen is zó klein dat het zich niet in de dagelijkse ervaring manifesteert. Hier wringt iets.

Foto's hieronder: Net als elders in het land kan het ook op de Waddeneilanden prima regenen. Maar op warme zomerdagen gebeurt dan niet zo vaak als in het binnenland.

Om een vinger achter het eilandklimaat te krijgen, kijken we eerst eens naar weersituaties waar geen verschil is tussen eiland en binnenland. Dit is het geval als wij onder invloed staan van oceaandepressies, die koele lucht – we hebben het over de zomer – met daarin de machtige Atlantische regenfronten het Europese vasteland injaagt. Deze grootschalige weerssystemen laten zich niet door de ondergrond beïnvloeden en brengen dus zowel hier als in het binnenland hetzelfde weer: regenachtig en bewolkt, afgewisseld door opklaringen en dit alles bij een gematigde temperatuur. In Nederland wordt het overgrote deel van de dagen gekenmerkt door dit weertype.

Veel zeldzamer zijn de dagen waar ons klimaat zijn andere gezicht toont. Op die dagen verkeren wij onder invloed van een hogedrukgebied, dat eigenlijk thuis hoort in Zuid Europa. In deze situatie blijven de oceaandepressies op afstand en is de temperatuur (alweer, ik praat over de zomer) hoog – vooral in het binnenland. Maar als de zon het temperatuursverschil bodem-bovenlucht boven een bepaalde grens laat stijgen, dan vormen zich wolken die in de namiddag tot onweersbuien kunnen uitgroeien maar 's avonds weer oplossen. Vanuit de Waddeneilanden zien wij zulke onweerswolken regenmatig boven het Friese vasteland hangen.

Op de eilanden gaat het anders: terwijl het binnenland, geheel conform het KNMI weerbericht in de bewolking klapt, zitten de eilanden lekker in de zon. Het (hete) eilandoppervlak is namelijk zó klein dat de wolkenvorming geen kans krijgt goed op gang te komen: tegen de tijd dat een wolk dreigt uit te groeien is hij alweer boven het koele zeewater beland en dooft hij dus uit.

Aan de Zuid-Hollandse kust doet er zich iets soortgelijks voor, waardoor het ook daar op warme dagen zonniger is dan in het binnenland. Het verschil is dat daar maar aan één kant zee is, waardoor het kusteffect wat minder in het oog springt dan bijvoorbeeld op het door zee omringde Terschelling. Het aardige van het geval is dat het kust/eilandklimaat zich niet manifesteert bij druilregen als iedereen toch al binnen zit, maar juist op de (zeldzamer) dagen dat het mooi weer is: het is dan op de eilanden extra mooi. Dit is de reden dat wij het eilandklimaat vanuit onze dagelijkse ervaring herkennen.

Buiten de zomer kent een eiland ook specifieke klimaatkenmerken. Het mooiste voorbeeld is tijdens de herfst, wanneer het land kouder is dan de zee. Boven zee kunnen zich dan, in hogedruksituaties als hierboven beschreven, onweersbuien vormen. Dit gebeurt niet door opwarming onderop, maar door nachtelijke afkoeling aan de bovenkant van wolken. Ik ben er zeker van dat najaarstoeristen van de Waddeneilanden regelmatig getuige zijn van spectaculair nachtelijk onweer boven de Noordzee.